

Arrogans eller ödmjukhet?

”Jag är klokare än alla mina lärare, ty jag begrundar dina vittnesbörd” (Ps. 119:99).

Den vane *Begrunda*-läsaren har kanske redan lagt märke till begrunda-bibelordet i fram-sidans vänstra övre hörn och undrat om det ordet tidigare använts, men haft svårt att minnas det. Det beror på att det är första gången det finns med.

Visst kan det uppfattas lite arrogant av David att påstå sig vara klokare än alla sina lärare. Men han skriver även att han anser sig vara visare än sina fiender (v. 98) och förståndigare än de gamla (v. 100). Är det då inte förmätet i överkant?

Det är troligen den respons vi skulle få även från vår tids människor och denna världens lärde. Vem tror han att han är, den där David? Med vilken rätt sätter han sig själv på piedestal och påstår sin egen kunskap vara överlägsen andras?

Motiveringen är tydlig från psalmistens sida. Hans kunskap flyter inte ur det egna hjärtat eller den egna känslan. Nej, den kommer till honom utifrån. Den flödar ur en källa utom honom själv, Guds ord. David riktar sig direkt till Gud och kallar den källan för ”din undervisning” (v. 97), ”dina bud” (v. 98), ”dina vittnesbörd” (v. 99), ”dina befallningar” (v. 100) och ”ditt ord” (v. 101).

Egentligen talar David inte alls om *sin* kunskap och vishet utan om *Guds*. Kunskapen finns tvivelsutan hos Gud, universums Skapare. David är klar över det och han är

även övertygad om att Gud är villig att dela med sig av sin kunskap. I en annan psaltarsalm uttalar han Guds önskan: ”Jag vill lära dig och undervisa dig, om den väg du skall vandra” (Ps. 32:8).

Hur får då David del av denna Guds kunskap – överlägsen all mänsklig vishet?

Jo, Gud har delat med sig av sin kunskap i sitt Ord. Där finns den tillgänglig. Hela den långa psaltarsalmen 119 är en lovsång just till Guds uppenbarelse i Skriften.

Så det är *inte* arrogans David ger uttryck för. En doktorand vet att det är viktigt att finna en god handledare för att lära så mycket som möjligt. David hade funnit den bästa läraren och därför var han full av självförtroende även vad gällde sin egen kompetens och kunskap.

Och han gjorde ingen hemlighet av varifrån visheten kom – från Gud själv, från Herrens eget ord. Förutsättningen för kunskap och vishet är därför en ödmjukhet inför Guds ord – lika för David som för oss.

Också Martin Luther kunde ställa sig upp och utmana höga herrar och lärare. På vilken grund gjorde han det? Luther kunde sina kyrkofäder, men det var en annan auktoritet som han lät få sista ordet, Guds ord (*sola scriptura*). Han var öppen och ödmjuk inför att bli korrigerad – men endast utifrån Ordet. Därför kunde också han stå fast och trygg – om än ensam – i snålblåsten.

David vet också hur han som människa kan tillägna sig den av Gud uppenbarade kunskapen. Det sker genom begrundan, genom reflektion eller meditation (v. 97, 99). Liksom kon idisslar sin föda behöver vi tugga Guds ord ordentligt för att tillägna oss det.

Vår tid har under modernismen betonat vetenskapen som kunskapskälla och pekat på dess objektiva rön som säker kunskap. Guds ord däremot har ansetts överflödigt, "otidsenligt" eller "ovetenskapligt".

Men vetenskapen har lett oss in i en återvändsgränd för den har visat sig vara beroende av vetenskapsmannens tro. Den är inte så objektivt säker som vi först tänkte. Dessutom har den inget att säga oss om det väsentligaste i livet, om mål och mening, människans värde och om Gud. "Livet är som en påse", skaldade pastor Jansson, "tomt och innehållslöst".

Under postmodernismen blir allting relativt och – också det som något var – faller sönder. Värdet av kunskap devalveras när tron på den stora sanningen rämnar. Människovärdet gröps obevekligt ur när människan tappar sin gudslighet och blir endast djurlik. Kvar står den västerländska människan utan hopp och given livsriktning i ruinerna av det som en gång var en stor och märkvärdig kultur och civilisation. Endast självbedrägeriets tidsfördriv och distraktionen återstår. Den postmoderna människan är ett lätt byte för lögnens apostlar och främmande makt.

Det är en sak att begrundan av Ordet är kasserad. Men reflektion överhuvudtaget är också på väg att utrangeras. Tanken som kunde upplysas av Ordet har satts på undantag – och ersatts av känslan, den flyktiga och oberäknliga. Logik och sammanhang,

frågor och svar får stryka på foten inför det som just nu känns bäst eller mest angeläget. Rätt och sanning känner vi inte längre till annat än i dess subjektiva förpackningar. Inkonsekvens och bristande överensstämmelse mellan ord och handling är inte längre ett problem – så länge känslan är rätt. Nej, ropet blir: "Lyssna till ditt hjärta!"

Under min uppväxt regerade modernismen suveränt. Det var stora systembyggen med vackra slagord som ledstjärnor: frihet (liberalism), jämlikhet (socialism), jämställdhet (feminism) osv. Ideologierna blev de nya gudarna. Men man sökte vara konsekvent, hålla sig till saken och vinna diskussionen med argument.

En ny generation har vuxit upp under postmodernismens fragmenterade, jagcentrerade och känslodominerade regim. Boken är passé och har ersatts av filmens mer suggestiva och manipulerande karaktär som medium. Att ta till sig Bibelns mer hårdsmälta och utmanande budskap är mycket svårt för en postmodern generation som indoktrinerats av skola och media utan att få något motgift från predikstolen. Att studera Bibelns faktiska budskap har blivit mindre angeläget än en kväll på krogen med de kristna bröderna. Det bibelstudium som numera är intressant är det som tillåter att mina tankar utifrån texten står i fokus – snarare är texten själv.

Det borde inte förvåna att de nya sånger som sjungs ofta är utpräglat postmoderna. Påståenden radas upp efter varandra – allt för ofta utan inbördes samband till innehållet. Både text och musik ska vara känslomässigt berörande. Sångerna lockar till att ryckas med och att ge sig hän – mer än till reflektion. Språk och stavning är det inte

längre så noga med. Inte heller upphovsman eller teologi är så intressant.

Både Ordets och ordens auktoritet minskar. Rörelseriktningen är från det objektiva till det subjektiva. En könslig förbindelse mellan man och kvinna exempelvis är inte äktenskapsförpliktande – eller ens förknippad med äktenskap – om jag inte vill det. Och en man är inte nödvändigtvis en man – om han hellre önskar vara kvinna. Och de tankar som små pojkar får sig till livs om vad det innebär att vara pojke och man, de borde kanske inte bejakas, om könsidentitet endast är en ”social konstruktion”.

Sanningen är inte längre objektiv utan bor i mitt huvud. Det är jag själv som bestämmer hur jag ska se på livet och mina medmänniskor. Det är jag som bestämmer verkligheten.

Begrunda är inte en postmodern skapelse, om nu någon hade fått det för sig. *Begrunda* har i stället en förkärlek för såväl kyrkohistoria som biblisk historia och andra fakta. I detta nummer tar Birger Grunditz oss med till 300-talet och tecknar bakgrunden till och framväxten av den svärövertärfade och helt objektivt inriktade nicenska trosbekännelsen.

Lars-Åke Nilsson börjar sin artikel om Kristi framtida återkomst med en tillbakablick på historien. Vi kan inte veta allt om vad som kommer att ske i samband med kroppens uppståndelse och domen. Men Gud har lättat på förlåten till ”den ljusaste dag som i världen har grytt” och vi bör ta fasta på vad som är uppenbart. Det är en lång artikel men full av glädje och tillförsikt.

Som ovan antytts slår en postmodern relativism vidöppet upp dörrarna mot all kultur och religion. Och islam är på mycket påtaglig frammarsch. En brännande fråga i vår

tid är vad islam egentligen säger om terror, självmordsbombare – och andra vedervärdigheter. Är det det verkliga islams ansikte vi förfasar oss över eller är det ett falsifikat – en modern politisk förvrängning? Den danske professorn Kurt Christensen svarar ur ett danskt erfarenhetsperspektiv.

I detta nummer av *Begrunda* diskuterar missionsledare Erik J Andersson i sin artikel två förutsättningar för att missionsföreningen och ELM kan leva vidare som hittills

- att den lilla kyrkan bereds livsrum i den stora kyrkan och
- att fortsatt en offervilja och ett engagemang finns i en yngre generation missionsvänner.

Han menar att det inte är självklart att dessa förutsättningar längre är uppfyllda. Är det riktigt? Vilka konsekvenser kan och bör det få? Samtalet i dessa frågor bör föras vidare i en öppen och konstruktiv anda.

Vi avslutar med Rosenius som på 200-årsjubiléet av hans födelse får ersätta Luther. Beträktelsen innehåller en i BV-sammanhang välkänd definition av vad som utmärker Jesu vänner och bör kunna tjäna väl som identitetsmarkör även i vår tid. Den utgör ett smakprov på den reviderade utgåva av *Husandakt* som utkommer våren 2016 på BV-Förlag och som *Begrunda* fått tillstånd att publicera.

Vi kan likt David stå med verkliga svar i en postmodern tid. Det är en hållning som ofta uppfattas som präglad av arrogans men i själva verket är grundad i ett verkligt ödmjukt bejakande av verkligheten och Guds sanna ord.

Peter Henrysson

Redaktör